

**Передплата**

на «РУСЛАНА» вносять:

**в Австрії:**

на цілий рік . . . . 20 кор  
на пів року . . . . . 10 кор  
на чверть року . . . . 5 кор  
на місяць . . . . . 1-70 кор

**За границею.**

на цілий рік . . . . 16 рублів  
або 36 франків  
на пів року . . . . . 8 рублів  
або 18 франків

Поодиноке число по 10 сот.

# РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских св'ят о. 5<sup>1</sup>/<sub>2</sub> год. пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 1. пл. Домбровського (Хоруцини). Експедиция місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередне застереження. — Рекламаци неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

**Літна сесія державної ради**

(X) В середу зібрала ся по ціломісячній перерві державна рада на літню сесію. По довшій, тяжкій недозі явив ся також в палаті міністер-президент бар. Гавч і буде тепер брати діяльну участь в державних справах і парламентарних.

Вже весняна сесія державної ради показала, що парламент видобув ся з довголітньої недуги обструкційної і забрав ся до реальної роботи а скоре ухваленє цлової тарифи було певним доказом подужаня парламенту, усуненя влади §. 14, котрого після усуненя д-ра Кербера був головним представником др. Вітек. Одначе мимо такого корисного висліду весняної сесії, не можна ще було мати певности, чи державна рада витриває в тім напрямі. На північнім заході все ще був овид захмарений і з чеського сойму, звідки виходили грізні тучі, можна було сподівати ся нової бурі, котра знищила би плоди весняного посіву державної ради. Те, що направлено у Відні, могло бути нараз поцсоване в Празі. Наколиб в чеськім соймі наново розогнив ся був спір народний німецько-чеський, тоді і в державній раді не можна би було подумати про яку небудь успішну роботу, а парламент вернув би знов до безплідної обструкції. Було чимало таких політиків, що сего бояли ся, а були й такі, що сего сподівали ся. Тимчасом політика холодного розуму взяла верх в чеськім соймі над політикою національної пристрасти. З більшим спокоєм, як можна було спершу сподівати ся, ухвалено бюджетову провізорію і деякі важні економічні справи (між іншими обезпечено регуляцію рік), що ви-

де в користь обидвох в краю поселених народів.

Але важніші ще були сі прояви, котрі не були предметом соймових обрад. Коли іменню давнішими часами обидві сторони намагали ся взаємно себе роздратовувати, а деякі внесеня були лише на то обчислені, щоби доскулити противникови, то тепер всего того не було. Сим разом намагали ся обидві сторони, виминати всякого роздратовуваня, а замість того поступовано у всім обачно і обережно. Справедливо замітив др. Герольд, що тепер ще вправді трудно буде дійти до національного мира, одначе буде можливе «побіч себе» жити.

Та сесія чеського сойму промостила дорогу до успішної роботи в державній раді. Розійшли ся помалу хмари, що залягали північно-західний небозвід нашої держави, уступила помалу тривога, що німецько-чеський спір заколеть знов спокій і спинить всяку роботу законодатну, а таким способом буде могла державна рада в літній сесії сповнити ті трудні і важні задачі, які її дожидають.

На дневнім порядку стоїть начерк закона про конгрюу, так важний для поправи матеріального оліт'я нашого духовенства, котрого перше читанє буде сего тижня покінчене, почім буде відісланий до бюджетової комісії. (Про сю справу подамо децю більше в слідуючім числі).

Важною з державного і економічного становища є також торговий договір з Німеччиною, котрий правительтво бажалоб перевести в сій сесії, іменню з огляду на сумні відносини в Угорщині. Вже ухвалена цлової тарифи поставило Австрію на кориснішим становищі супроти Угорщини, бо тепер Австрія узброєна на всякі

случаї, чи на случай самостійної чи спільної області цлової, чи навіть на случай цлової боротьби. Німецьке правительтво настає на те, щоби торговий договір чим скорше був довершений. Можна сподівати ся, що державна рада сю задачу сповнить, а тоді й Угорщина буде поставлена в примусове положенє, наколи не схоче наразити ся на великі економічні страти і шкоди.

Так само без труднощій вибере державна рада квотову депутацию, одначе з огляду на відносини в Угорщині не буде могла полагодити квотової справи і сим разом знов Корона буде ршпати.

Буджету на 1905 рік не буде могла державна рада ухвалити в літній сесії і вдоволисть ся лише ухваленєм бюджетової провізорії, а навіть бюджетова комісія не буде тепер займатися дальшими бюджетовими розділами, а полишить се на осінь, щоби теперішній бюджет спільно з бюджетом на 1906 рік полагодити.

Таким отже способом розвіяли ся ті сумніви, які виринали перед сесією чеського сойму що до тривкості успішної роботи в державній раді. Деколи вправді, як от першого дня в розправі над конгрюою, доходить до хвилевої галабурди, але се є лише хвалебні прояви, котрі не можуть спинити правильної законодатної роботи, а можуть лише послужити доказом занепаду приличности деяких одиниць, яких тепер на жаль що раз більше в парламентарних тілах. Австрійска державна рада вступила отже на дорогу успішної роботи законодатної і направила ту лиху славу, яку їй виробила влада § 14-го.

54

**ЯРОШЕНКО.***Історична повість ОСИПА МАКОВЕЯ**(нагороджена Михайловою премією 1905 р.)*

(Дальше).

— Говорити що інше, а зробити що інше — відповів Журавинський.

— Звісно, звісно, бо ми-б і не дали себе леда кому під ноги взяти. Хотілосьь декому, та годі!.. Ну, нехай там! Я поведу річ про що інше. Ми не жалували ні свого здоровля ні своєї худоби. Наставляли груди свої за віру Христову, за повагу короля його милости і цілість отчизни. Послужили, як самі кажете, добре. Тепер нам велять не виходити на Чорне море, нехай нам татарські мурзакі і далі забирають із сіл людей і худобу. Все те ви гарно уложили собі, не питаючи нас... Та щоб ми тепер могли якось прожити на сім білім св'їті, то годить ся, аби нам король його милость підвисив жолд на сто тисяч і завлатив се, що нам належить. •а за поміч, бо з чого ми маємо жити? Доси ми воювали, бо треба було воювати, дбали не тільки про себе, але і про людей, обороняючи їх, а тепер куди под'їм ся, і здорові і каліки? Для здорових нема зимовиків, полювати, рибу ловити, не можуть через Татар, а для каліків нема шпиталів, і жити і заробити їм годі. Ми будемо просити короля його милость, щоб не

дав нам так погибати; нехай нам буде вільно хоч у якого иншого християнського пана хліба собі шукати.

— Просіть! — сказав Собієвський коротко.

— І щоб ми самі у себе мали спокій, нехай би люди не гинули за свою віру.

— Можете просити! — сказав Журавинський і слова его виглядали на глум.

Сагайдачний замовк і тільки глянув з жалем на польських післанців. Собієвський встав.

— Так, пане гетмане, не забудьте: ми ідем вперед, а ви за нами; щоб не було так, як тут один з панів полковників зваяжив ся сказати. Ми вам дармо жолду не платимо.

— Ще не заплатили! — відрізав Мировицький — і не заплатите, бо не маєте з чого!

Собієвський не відозвав ся; за те Журавинський кинув ще на відході обидливе слово:

— Обійдемо ся без вас!

— Тепер! звісно! — відповів Мировицький.

— Василью! — сказав гетман до Мировицького, коли післанці відійшли. — Все те правда, що ти кажеш, та я гадаю: Чеси дідька зрідка, щоби гладкий був.

— Я би его почесав — ну! — погрозив ся Василь.

— Слухайте, панове старшига! — промовив гетман. — Нехай вони собі здорові заборонюють нам виходити на Чорне море; ми як не слухали їх доси, так і далі не потребуємо слухати. Добре їм у Варшаві моркву шкробати

Туркам і Татарам а нам не до жартів. Се одно. А друге: напишемо до короля. Купити, не купити, а поторгувати ся можна. Хоч його милость не багато нам вдіє, бо не годен ізза королевят, проте попросити не шкодить. Може таки децю виторгуємо. А третє: зараз сеї ночі маємо бути по тім боці ріки за Брагою, нехай Ляхи нам плечі закривають, а не ми їм! Зробіть се тихо і гладко!

— Отсе добре! — засміяла ся старшина.

— Інструкцію для послів до короля уложимо завтра, а тепер зараз до роботи, щоб уже приготовити до перевозу!

Старшина розійшла ся.

На другий день Ляхи не мало счудували ся, побачивши цілий козацький обоз по тім боці Дністра на полях в бік від Браги. Завернути їх вже не можна було, а тут справді вишло велике нещастє. Хоч Турки того дня пішли далі, але лишили ся великі ватаги Татар зі своїми спільниками опришками і залягли всі дороги до Каменця подільського. Не чекаючи ч-ргі, без ладу вихопили ся наперед з возами великі громади польського війська і переїхали турецьким мостом. Крадькома напали на них Татари, розтягли всі вози і побили багато людей; котрі-ж утекли, тих добивали опришки на каменецькій дорозі.

Козаки тимчасом готовили ся у своїм обозі в похід та дивили ся спокійно, як переходило недалеко від них польське військо. Уже те-

Дуже часто чуємо нарікання наших селян на чим раз тяжкі часи: народа множить ся, а землі не прибуває. Нуджа, голод що раз частійше заглядають в очи рускому селянинови. Се правда. Селянські ґрунти дроблять ся дуже швидко і недовго вже будемо мати самі межі. Алеж чи се у нас лишень так нарід множить ся, а землі не прибуває? Ні, таке саме явище бачимо скрізь по світі. Тількиж, просвічені народи так розумно уладжують собі житє, що зовсім не видно по їх селах чим раз більшої тісноти наслідком безнастанного множеня ся народу. От німецький господар, що має прим. 5 синів, радить собі так: дасть одного до фабрики, другого примістить у ремісника, третого у купця, четвертого пішле до гімназії або реальної школи, а послідного, одного лиш сина зіставить на цілім ґрунті. Таким способом кожній син здобуде собі красний хліб, а ґрунт лишає ся неподілений. І сему синові добре, що лишив ся на цілім господарстві, і другі брати щасливі, що мають гарні жерела доходу і не потребують тиснути ся всі разом на малім загоні та ще процесувати ся між собою за клаптики, ворогувати за межі по смерті батька. А сам старий господар спокійно дивить ся, що кожній дитині забезпечив порядне становище і що діти не будуть бідити на ґрунті через ціле житє.

У нас Русинів дїє ся цілком противно. У нас в неодній сільській хаті сидить по пятеро й більше дітей і всі до одного лишають ся на ґрунті, всі відтак тяжко бідують і поволи з голоду завмирають. Несказано прикро дивити ся, як марно пропадають між народом великі нераз таланти, які колісь могли би визначити ся перед світом — аж жаль за серце стискає, коли чоловік глядить на дитину, що рве ся до висшої науки, молить сердечно родичів, а тут безмилостні родичі кажуть хлопцеві товар пасти. А прецінь маємо докази, скілько то світлич людий вишло з під селянської стріхи: цілі ряди святичників, урядників, адвокатів, учителів, або й порядних купців чи ремісників. І сам такий син селянський жє засібно, і братам чи сестрам уступив ся з ґрунту, а нераз ще й підпомагає свою рідню на селі в прикрих хвилях.

Але є ще й инша причина, чому наші селяни повинні всіма силами розпихати свої діти по всіляких висших школах. Є се, що так скажемо, інтерес загально-народний.

Мабуть ніхто не заперечить, що кождому народови потрібно до его житя й розвитку як найбільше інтелігентних одиниць. Інтелігенція — се природні провідники народа в борбі за его права й істнованє, а без численної інтелігенції, особливо в нивісних часах, мусить кожній нарід ходити манівцями, ослаблюватись на всі стороны, потапати поволи в морю сильного противника, мусить гинути як армія без проводу на війні. А ми Русини особливо стоїмо що до

пер не мали охоти помагати Ляхам та боронити їх.

Головна сила польська рушила знід Хотина тільки 13. жовтня. Коло моста зіпхало ся стілько возів, що кільканацять могло рушити наперед, а инші лишили ся; тільки саме військо перейшло. На сторожі возів лишила ся мала частина війська і та не могла обігнати ся перед Татарями, що прискакували як вовки, і тягли що лиш зарвали.

Коли йшло польське військо в поле, вже тоді показало ся, яке воно було звічене, та одерте. Всіх воєвків не стало би і на добрий полк. Попереду на возі, прикритім чорним сукном, запряженім кіньми в чорних капах, лежав покійний гетман Ходкевич у домовині. Коні вели служба гетманська, а обіч воза ішли чотири лицарі в панцирах і шоломах. По середині війська у кариті їхав королевич. А позад на ношах несли тих хорих і ранених, що не могли помістити ся на возах.

(Конець буде).

скількости інтелігентних сил дуже лихо. Всі майже уряди нашого краю находять ся нині в чужих, неруских руках, а деякі, як прим. староства, такі в цілости в чужих руках. Також і вільні, незалежні становиска, як адвокатів, нотарів, лікарів, купців, все в чужих руках, а наших людий на тих становисках в кождім місті числять ся звичайно на пальцях одної руки.

Не ліпше справа заповідає ся й на найближшу будучність. Хоч Русини представляють половину населеня краю, то руских учеників в середних школах є звиш 7 разів менше, як польских і жидівских! Навіть самих учеників жидівської народности є більше як рускої молодєжи, хоч Жидів є в Галичині так мало в порівнянню з числом руского населеня! Особливо разячо виходить се відношенє, коли узгляднимо самі реальні школи.

Сумно, дуже сумно, але zarazом і страшно. Коли так далі піде, то чужа інтелігенція заливати ме чим раз більше нашу руску землю, втискати ся на всі становиска, і недалекий час, коли руский мужик таки на правду зі свічкою буде мусів шукати руского урядника, чи адвоката, чи учителя. Чи добре на тім вийде? — нехай се вже кождий сам собі розміркує.

А тут і народна нива лежить перелогом та надармо жде орачів: їх нині так дуже небогато у нас, они працюють понад сили і все ще не годні займити не то цілої, але хочби значнійшої часті народної ниви. Як часто нині приключає ся, що нема кому скликати руского віча, нема кому поїхати на село до читальні, заложити руску касу, поучити і взяти в оборону скривдженого селянина! Оттак народні потреби велічезні та ще й більшають з кождим днем, а інтелігентного робітника, чи то провідника народного майже не прибуває. За тим розвиток народа йде пиняво вперед, нарід наш не поступав рівним кроком з сусідами, а історія вчить, що котрий нарід не хоче йти з культурним світом, то по таким народі світ перейде по его головах і кістках. Тому нам рахувати ся, поки час!

По тім всім, що дотепер сказано, повинно кождому стати ясно, що нам треба як найбільше інтелігенції і тому рускі селяни повинні а послідного стягати ся, щоби заповнити школи у місті своїми дітьми. Кажемо: всі школи, отже не лиш гімназії і реальні школи, але й учительські семінарії, школи промислові, рільничі і т. д. Про всі ті роди шкіль ще поговоримо, як також звернемо увагу на т. зв. селянські бурси, в яких прожиток хлопських дітей в місті коштує мало що більше, як удержанє в хаті на селі.

А поки що кличемо: не надумуйте ся богато, а беріть ся чим скорше приготовлювати селянські діти до висших шкіл!

### З державної ради.

По відчитаню внесень та інтерпеляцій відповідали на інтерпеляції міністри Врба, Козель, Шенай і Кляйн, який як управитель міністерства справедливости відповів між иншими на інтерпеляцію пос. Дашиньского в справі обходження ся з особами, остаючими в слідчім арешті.

З дневного порядку приступає палата до дальшої дискусії над конґрґою, в якій по пп. Пражаку, Бавмґартнері і Шахінґері займає слово Словінець пос. Тавчар, жадаючи радше для народних учителів підвищеня платні, а не для святичників, які не займають ся культуральними справами, а тільки агітують і управляють політику з проповідниць та впливають на народ, щоби робив завіщанє на церкви. Пос. Шаґнер полемізує з передбєсідником, замічаючи, що ніхто еше не здефініював часто уживаного вислову «клерикалізм». Дальше відпер закид немов то духовенство неприхильне шкільництву і заявив, що християнсько-соціяльне сторонництво, прихильне великий моральний і духовий вплив Церкви і оцінюючи вловні значіне реліґійного вихованя молодіжи, домагає ся відповідного узглядненя реліґії в науці, а тим самим заповненя матеріяльного бити низшого клиру. — Перериваючого промовляючому бєсідникови пос. Шенерера визван президент до дневного порядку.

Слїдуючий бєсідник пос. Пастор полемізував з Шумаєром, який висвїмавав відчитаний пастирський лист єпископа Качталєра. Дашиньский і Шумаєр переривають бєсідникови так часто, що місцями повстає діяльог між обома сторонами. Кє. Пастор горячо промовляє за підвищенем дотациї для клиру, зазначаючи, що він не має ані жадного аванєу, ані забезпеченя на старість. З окрема домагає ся ліпшої дотациї для гр.-кат. духовенства і заосмотреня вдів та сиріт по гр.-кат. святичниках. Бєсідник вказує, які постанови провкту мусять стати змінені, а особливо постанова, що закон має увійти в житє донєрва 1912 р. На сім перервано дискусию, а по промові генерального бєсідника пос. Лєхєра покінчєно засіданє.

По довій формальній дискусії в справі нивісного засіданя, прийато пропозицию президента, щоби на другу точку поставити вибір квотової депутациї. Слїдуюче засіданє нині.

### Політичний перегляд.

Як з Будапєшту доносять, настрії против неіменованого еше нового кабінету стає чимраз гірший. Новий кабінет представить ся соймови імовірно в слїдуючу середу, а зложити присягу в неділю в часі побуту цєсаря в Будапєшті з нагоди похорону архикнязя Йосифа. Склад нового кабінету ось який: Президентом, а zarazом міністром фінансів є гр. Гєза Ферварди, теку міністра внутрішних справ обняв Йосиф Кристофі, міністром торгівлі є Володислав Верес, міністром рільництва Андрий Гєспрі, міністром справедливости Вартоломей Лянґі, міністром просвіти др. Юрий Люкач, міністром говведів Франц Біґар, а вкінци міністром для Хрвациї Стефан Ковачєвиц. Тимчасом в краю не перестає агітация і заворушенє. І так на засіданю ради комітату боршодєского посол Віконий з партії Кошута предложив слїдуюче внесенє: Позаяк є оправданє побоюванє, що будуче міністерство задумує правити при помочи розпоряджень, що полатки, котрих сойм не ухвалив, будуть стягані, а також без ухвали сойму відбувати ся буде побір рекрута, комітат визнає всіх урядників і начальників громад, аби по мислі присяги зложеної на конєституцию відмовили виконаня незаконних розпоряджень правителства. Рада камітату поручає віцєжупанови, аби всі розпорядженя нового правителства вивслані до него предкладав раді. Внесєнє то ухвалєно 64 голосами против 24. Поставлено дальше згадаву ухвалу переслати у відписі всім иншим комітатам. — Президент сойму, Юст, запитаний, чи є правдою, що ухвалєно товариський бойкот супротив всіх членів нового кабінету, потвердив се і додав, що жалує, що він, яко президент сойму не може прилучити ся до сєго бойкоту, але мусить порозумівати ся з членами правителства. Члєни нового кабінету, по гадці Юста наражують народний інтерес і тому бойкот є оправданый.

Марокканська справа не сходить з дневного порядку. Залєдди утишило ся в політичнім світі з причини недавної подорожи німецького цєсаря Вільгельма до Танґєру, то знов заняло его увагу убіство конєсуля в Марокку. Іменно в марокканьскім портовім місті Мазаган, над Атлантийским океаном убито конєсуля Данила Маддена, що був рівночасно представителєм Англії, Австриї і Данії. Чотирох Арабів вдерло ся нічною порою до дому Маддена, що стоїть за містом і в спальні кинули ся на свою жертву, котру заштитували, а для певности стрілили ще в чоло коваючому. В послідних часах марокканьске населєнє настроєнє супротив християн дуже ворожо. В Марокку убили одного німецького купця, в Мєлні увєли кількох іспаньских горожан, в Танґєрі зранили корєспондєнта Times-a, а торік увєли Америкєнца Пєрдікаріса і его насєрба Верлєя, що був анґлієнским горожанином. Оба находили ся в руках звісного опришка Райєулія, котрий видав їх аж тоді, коли дістав богато грош. Всеж таки Райєулі став губернатором Танґєру і недавно приймав навіть німецького цєсаря Вільгельма. Та послідний випадок убия дияломатичного представитєля спонукав держави до енерґічного жаданя повно-

сатисфакції. Марокканський султан предложив скликати міжнародної комісії в сій справі. Як доносить агенція Стефаняго, Австрія, Італія і Союзнi Держави прийняли сю пропозицію з застереженням, що прийнуть її всі інтересовані держави. Англія вручила через свого амбасадора в Феї відмовну ноту. Німеччина крім згоди на міжнародну конференцію, жадає гваранції, що француско-англійська умова що до Марокка має мирний характер.

Розбор Норвегії зі Швецією не вплинув зовсім на прихильність відношеня норвезького народа до короля Оскара, який є справді світлим і вільнодумним чоловіком. Вчора відбуло ся віячане шведського королевича Густава Адольфа з княжною Маргаритою Коно (Соппауі). З сеї нагоди вислали вчора норвезький президент Бервер, як і міністер Міхельсен гра-туляційні телеграми до короля, як і молодого князя і молодої. — Військовий департамент в Християнії доносить урядово, що всякі вістки про мобілізацію норвезької армії і флоту не мають найменшої підстави.

Російсько-япанські мирові переговори поступили крок наперед. Іменом на місце збору повновласників запропонувала Росія Париж, а Японія Чифу. В виду сеї ріжноти президент Рузвельт предложив Гагу, а коли обі сторони піднесли заміти против тої місцевости, а Японія вказала радше на Вашингтон і Росія згодилася на се — президент Союзних Держав прийняв з вдоволенням до відомости сю згоду. Сей факт подало урядово до відомости вашингтонське правительство.

### НОВИНКИ.

— **Календар.** В суботу: руско-кат.: Митр. (Задупна); римо-кат.: Адольфа. — В неділю: руско-кат.: *Сохествіє св. Дуга*; римо-кат.: Маркеллина.

— **З Борщева.** Дня 18. і 19. с. м. се є оба дни Зелених свят відбудуть ся в Читальні Просвіти аматорскі представлення комедії Гр. Цеглинського «Воробит». Початок о 8. годині вечером.

— **В Острові коло Щирця** устроює в неділю Читальня Просвіти вечерок в честь Шевченка.

— **З лівківського «Сокола»** одержуємо отсю оповістку в справі проєктованої прогульки в стрийські гори: З причини, що не можна було дістати вузкошляхової зелізниці Шміда і Кризера, прогульку відкликне ся. — *Старшина.*

— **Іспит зрілості** в польській гімназії в Тернополі, який відбув ся під проводом радника Фр. Майхровича від 2—14. червня с. р. зложили отсі Русини: Козовик Стефан, Лошнів Олег, Пеліх Володимир, Постригач Михайло, Винницький Микола, Винницький Микола, Зубрицький Володимир, Заклинський Богдан (з відзн.), Бабин Василь (з відзн.), Біляк Григорій, Ксьонжек Богдан, Левич Микола, Ірха Михайло, Левицький Богдан, Ракочий Григорій, Шкільний Михайло. Один публичний ученик а один екстерніст одержав поправку.

— **Доповнюючі вибори** 4 радних м. Львова покінчили ся вчора побідою міського комітету, який прийняв на свою листу кандидата польских лодовців, д-ра Миколайского. Радними вибрано: д-ра Стефана Миколайского (2142 голосами на 2893 голосуючих), д-ра Теофіля Цвєльського (1476 гол.), Войтіха Лукавского (1562 гол.) і д-ра Єхескеля Кара (1354 гол.).

— **Пожарні «Соколи»** в Голуботові і Фалиши, стрийського повіту, засновано на статутах лівківського «Сокола». Намісництво вже затвердило статути.

— **Перський шах** по триденнім побуті у Львові виїхав нині рано о 10½ год. двірским поїздом до Відня. Військового шпаліра вже не уставлювано, лише на дворці станула почетна компанія з оркестрою. На дворець відпровадили шаха намісник гр. Потоцький і ген. Фідлер. Перед відїздом поїзду виїшов з вагона шаха перський амбасадор з Відня і вручив намісникові і ген. Фідлерови великий стяг ордеру Льва і Сонця з брилянтами, який є найвисшим відзначенем в Персії. Оба відзначені подякували сейчас шахови в его вагоні. — Цікаво знати, що шах заплатив за свій і своєї свити побуа в готелі Жоржа 44.000 К.

— **Дурний Москаль!** Переглядаючи театральні оповістки київских дневників, замічаємо, що граюча там під добу в «Купеческім саді» українська трупа Гайдамаки пропускає вже московську офіційальну одноактівку, яку до недавня єще дочонче треба було грати на українських представленнях. Стало ся се внаслідок полекший цен-

зури і... япанського погрому. Ото, дурний Москаль, аж доперва Япанець мусів витріпати з него крихітку застанови, що гноблячи братню мову, працював пів столітя на своїх ворогів.

— **Віроісповідана у Львові.** В 1900. р. було у Львові 112.155 католиків, а між ними 82.597 римо-кат., 29.327 гр. кат. а 231 вірм. католиків. Жидів було 44.258, старокатоликів 56, православних 481, вірм.-оринт. 55, протестантів авґсб. ісповіданя 2.507, гельецького 326, 7 англіканів, 11 менонітів, 4 липованів, 2 неозначеної секти, 1 магомеданець і 14 безвіроісповідних. При порівнанню числа римо-кат., гр.-кат. і жидів з послідних трех переписий населеня Львова показує ся, що зростають проценторі числа греко-кат. і жидів а зменшає ся процентове число римо-католиків. І так в 1880. р. було: римо-кат. 56.000 (54%), гр.-кат. 14.000(14%), а жидів 29.000(28%). В 1890. році: римо-кат. 63.000(59%), гр.-кат. 18.000(15%), а жидів 35.000 (29%). В 1900. р. було: римо-кат. 78.000(52%), гр.-кат. 24.000(16%), а жидів 43.000(29%).

— **В справі заяв до загального податку заробкового на период розкладовий 1906/1907.** По мислї § 39. закона з дня 25. жовтня 1896 ч. 220 В. з. д. о безпосередних податках особистих, як також артикулу 18. приписів впроваджующих до І-ї часті згаданого закона, визначає ц. к. краєва Дирекція скарбу до подаваня заяв до загального податку заробкового на период розкладовий 1906/1907 речинець від 10. липня до 10. серпня 1905. До оплати загального податку заробкового а в наслідок того до подаваня згаданих заяв обовязані є всі, котрі в королівствах і краях заступлені в Раді державній виконують якесь підприємство або якесь занятє обчислене на зиск. О розпочатю кожного нового підприємства або занятя належить донести компетентній власти податковій перед або найпізнійше в дню розпочатя, або подати в тім самім речинци приписану заяву до загального податку заробкового, котра заступить в сїм разі донесенє. Колиби податник в приписанім речинци не подав заяви чи то що до підприємств вже істнуючих чи ново повстаючих, тоді може комісія податку заробкового а зглядно власть податкова першої інстанції вимірити податок заробковий з уряду або також приневолити податника карами поурядковими до відданя заяви. Що до похатних і вандрівних промислів, о котрвх бесіда в §§. 78. і 82. закона, подавати треба заяви приналежній власти податковій перед дорученєм виданою властью політичною призову на виконуванє дотичного промислу. Заява маєє складати згідно з правдою після найпізшої своєї відомости і совісти, а подавати її можна або письменно на приписаних до того друках або устно до протоколу у компетентних властей податкових. На случай внесеня письменної заяви обовязані єуть податники виповнити як найточнійше всі рубрики дотичного формуляра. Точне виповненє сего обовязку поручає в першім ряді з огляду на власний інтерес податників. Друків на заяви уділяти будуть власти сторонам інтересованим на жаданє безплатно з осібним відтисками поясненє о владженю заяви; до тих поясненє належить ся точно іримініти. До відбірания заяв покликані єуть в містах Львові і Кракові ц. к. Адміністрації податків, а в інших місцевостях ц. к. староста. Власти тії можуть однакож делегувати до відбірания заяв уряди податкові знаходячі ся в їх окрузі. Податники, котрі хотять подати заяву устно, мають в власнім інтересі, щоби уникнути пізнійшого натовпу і страти часу, зробити се як найскорше. Щоби тим, зарівню для сторін як і для властей самих неприємним евантуальностям запобігти, уповаженю власти податковій, наколиб того заходила потреба, визначити податникам відповідні речинці до устного складаня заяв. Наколиб отже такі зарядженя видано, зволять інтересовані сторони в своїм власнім інтересі як найточнійше придержуватись сих зарядженє. Львів, дня 6. червня 1905. — Ц. к. краєва Дирекція скарбу.

— **Др. Іван Мінулч,** славний хірург і професор університету у Вроцлаві, помер вчера в 55. році жита на хоробу рака в жолудку. Покійник був родом з Черновець, університетскі студії відбуд в Відні. Від 1882. до 87. р. був професором університету в Кракові, оїсиля три літа директором клініки в Королівци а послідних 15 літ професором хірургії на вроцлавскім університеті. Его великою заслугою є уліпшенє антисептичного способу оперованя хорих.

— **Дрібні вісти.** Бережанська гімназія обходить в вересні с. р. 100-літній ювілей єстованя. З тої нагоди завязав ся комітет, зложеной з бувших учеників тої гімназії і видав відозву, в якій запрошує всіх б. учеників бережанської гімназії на візд до Бережан в днях 27. і 28. вересня.

### Всячина.

— **Звір в людській шкірі.** Перед карним трибуналом в Станиславові ставав онодї бувший агент поліції, Ян Вербер, обжалований о злочин публичного насильства з §. 98. к. з. і о переступ з §. 331. к. з. Прокураторя закинула Верберови, що по звїрски знущав ся над Гуцулами, а які-

ми яко агент поліції провадив слідство. Акт обжалованя опиєє се ось як: Розходило ся о дрібну крадіж, якої мали допустити ся ті Гуцули у Битмана і Візімирського в Делятиві. Одного з Гуцулів, приведенних жандармерією до арешту в Делятиві, Сенюка, почав Вербер виштовувати, чи він сповнив ту крадіж. Коли Сенюк заперечив, Вербер луснув его двічі в лице. Однак сям Вербер не вдоволив ся. Казав завести Сенюка до сінній дому Битмана і питає, чи носив зафантовані подушки до езекутора. Арештований сему заперечив, а тоді Вербер ударив его вісім разів кулаком в голову, потім витягнув шаблю і колов нею Гуцула в ліве рамя, бив кулаком, а вкінци на порученє жандарма відпровадив его до громадського арешту. По дорозі ударив Вербер Сенюка два рази в карк. Перестрашений Сенюк сховав ся в арешті під причу, але небажово пришов Вербер і вигнав его звідтам палицею і мітлою, бючи по сінній, та завів до канцелярії тягнути дальший протокол. Сенюк не признавав ся до крадіжки, ані до відношеня зафартованих подушок, а розлючений Вербер загрозив єму, що «почорніє», а мусить правду сказати. Тодї взяв в руки палицю і казав Сенюкови танцювати на одній нозі. При тім бив арештанта, куди попало, а наконєць Гуцул під загровою бука поцілував Вербера в задню часть тіла, а Вербер наплював єму в лице. Наслідком такого знущаня Сенюк признав ся, що відносив зафантовані подушки до езекутора, хоч пізнійше се відкликає як вимушенє. Так само провадив Вербер слідство з іншими Гуцулами. — По переведеню розправи трибунал увільнив Вербера від обжалованя о злочин публичного насильства, а засудив его лише за переступ з §. 3. 31. к. з. се є за зневаженє в часі служби.

— **Валевскі тепер вже не шляхтич,** не Кольонна і навіть не Валевскі! В справі посла Валевського, який, доходячи своєї чести перед судом, став переконаний про ріжні свої надужити мандату і виманчуване гроший при «зделках», замідує тепер п. Антоні Кольонна Валевскі, замешкалий в Колтові, почта Сасів, ось яку заяву: «Пан Валевскій посол — не належить до фамилії Валевских Кольонна. Є синем возного з Салії і називав ся передтим Валек. На якій підставі прийав назвиско Валевских — нічо менї про се не відомо». Справді цікава була би житєпись того Валєка, що зробившись Валєвским, стаз послом з пятої курії, належав до польского кола і займав в нім одно з визначнійших місць і довгі літа умів виманчувати поважні грошеві суми за свою мниму протекцію та впливи в міністерствах, дирекціях та у високо поставлених осіб.

— **Пригода з рушницею.** З Болехова доносять: Селянин Юрко Скулея в Тисові пильнував в ночи на поли свого поля перед диками, що бушуют там у великїм числі і роблять шкоди. Уоружений в рушницю, вертав досвіта з поля, коли стрітив его сторож лісовицького товариства Василю Проковишини. Скулея не має дозволу на пошенє оружя і тому почав утїкати. Сторож дігнав его коло дому і хотїв відобрати єму стрільбу. Підчас сіпаннїя рушниця вистрїлила, а набій продїравив наскрізь стєгно селянинови.

— **«Страх» арештований жандармом.** В дворі паньства К. в Зарічу почало щось страшити. Нераз серед глухої тишини відзивав ся неначе зпід землі голос, а присутнім волосє «ставало дубом» на голові. Одного дня каже п. К. до родини: «Завтра їду до Львова». На се відозвав ся глухий голос: «Не поїдеш, бо я не позволю». Всї остороїли, але п. К. без надуми пішов по жандаря і разом з ним почав шукати «страха». Всї і паньство і служба з напруженєм ждуть вислїду, бо жандарм станув в кутї світлицї і наслушував. Нараз почав «страх» клясти. Та в тій хвилі жандарм прискочив до присутної служницї і пальнув єї долонею в лице. Служниця була черевобісідницею і страшила своєм голосом присутних. «Страх» пішов до арешту.

— **Населене міста Києва.** Дня 1. січня с. р. відбуло ся в місті Київї обчисленє мешканців, зарядженє поліційним урядом. Після оголошеного генєрє звіту з тої конскрипції, Київ (без передмість) мав згаданого дкря 332.508 душ, з того 163.613 мужчини а 168.895 женщин. Можна допустити, що wraz з передмістями населене Київє досягає 400.000 душ.

— **Убійство.** З Відня доносять: Валентин Маєр, родом в Галиччині, допустив ся тут онодї убійства Рудольфа Ляцера, шефа звїсної фірми «Братя Ляцер». Маєр був перше занятий у фірми «Братя Ляцер», але коли перед недавним часом викрито у фірмі крадежи, видалено з неї трех функціонерів, на котрих падало підозрінє, що они допускали ся тих крадежей і віддано їх в руки суду. Між ними був і Маєр. В часі розправи двох функціонерів трибунал засудив, а Маєра задля браку вини увільнив. Тодї Маєр удає ся до фірми з жаданєм винагороди, а коли она нічого не хотїла заплатити, заїзнав єї до суду. Однак суд першої інстанції его претенсії не признав. Онодї відбула ся в тій справі апелляційна розправа, в часі котрої прийшло між обома сторонами до угоди, бо фірма Ляцер згодила ся на заплату Маєрови винагороди. В пя-

тинцю прийшов Маєр до бюро фірми і домагався ще заплати за час, котрий пересидів в слідчій в'язниці. Коли Ляцер не хотів пристати на жадане Маєра і велів йому вийти з бюро, Маєр витягнув револьвер і стрілив до Ляцера. Куля поцілила Ляцера в ліве око, перейшла мозок і вийшла правою стороною голови. Ляцер за кілька хвилин помер. Маєр хотів ще стріляти до другого співласника фірми Адольфа Ляцера, але револьвер не вистрілював, а тимчасом служба надбігла на гук вистрілу, відобрала убойникові револьвер, а його самого віддала в руки поліції. Переслуханий в поліції Маєр зізнав, що хотів з місці застріляти обох Ляцерів, а відтак сам собі відобрати жите.

### Телеграми

з дня 16. червня.  
Будапешт. Похорони бл. п. архикн. Йосифа відбудуться ту в неділю. Завтра в суботу збереться угорський сойм на окреме засіданє, присвячене пам'яті пок. архикнязя.  
Вашингтон. Місцем з'їзду російських і японських відпоручників в сираві мирових переговорів буде Вашингтон.  
Петербург. На місце Тренова, генерал-губернатора Петербурга, буде іменованій теперішній київский генерал-губ. Кляйгелс.  
Християн'я. Військовий департамент доносить урядово, що всі чутки про мобілізацію норвезького війська і флоту є лишні всіякої основи.  
Петербург. Вел. кн. Алексей, великий адмірал російської флоту, подав ся до димісії (нема флоту, то не треба адмірала).

**Учень VIII. кл.** пошукує лекції на час наकाцій. Ласкаві зголошення до: п. Калитчук ул. Личаківська ч. 19, I. пов. Львів.

## Colosseum в пасажи Германів при ул. Соняшній у Львові. від 1. червня до 16. 1905.

### Нова сензаційна програма.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свята 2 представлення о 4. год. попол. і о 8. год. вечером. Що пятницї High-Life представленє. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9. З купленим білетом на фотелі, ложі і I-рядні крісла можна їхати даром на представленє омнібусами Колюсею, які ждуть коло Віденської Каварні.

Ярослав Лопатинський.

### Русалка,

вальс на фортеп'яні.

— Ціна 2 К.; голоси на оркерстру 3 К. —

### Моя думо...

Слова І. Гавриллока.

Пісня про сопран або тенор. — Ціна 1 К.  
Набути можнТ у всіх кнгарнях; головний склад в Книгарни товариства ім. Шевченка у Львові ул. Театральна ч. 1.

### Читайте!

### Читайте!

#### Повне виданє Творів ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

коштує лише 2 корони!

Товариство „Просвіти“ бажаючи, щоби в кожній руській хаті находили ся твори Тараса Шевченка, видано сими днями найдешевший збірник сих творів п. з. „ПОЕЗИЯ Т. ШЕВЧЕНКА“. Книжка, оправлена в полотно з золотеними витисками, може бути найгарнішою окрасою руських хат. Папір веліновий, формат на взір європейських клясиків, сторін 698.

При замовленю 10 прим. даємо 10% опусту. Висилає ся тільки за надісланєм 2 кор. 30 сот. на адресу: КАНЦЕЛЯРИЯ „ПРОСВІТИ“ у ЛЬВОВІ (Ринок ч. 10.).

Гидає і відповідає (а редакцію: Лев Лопатинський.

Товариство взаїмного кредиту

## „Джістер“

стоваришенє зар. з обмеженою порукою у Львові (Ринок ч. 10)

приймає вклади до опроцентованя на 4 проц. і оплачує за вкладників податок рентовий; для опадження коштів посланки можна прислати гроші чеками Щадницької поштової; вкладати може кождий, навіть і нечлени; на жаданє звертає ся вкладку кождого часу, навіть без винповідженя (за есконом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Джістер“ своїм членам на 6 проц. сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 літ; при 30 ратах 1/2-річних випосить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5%; до позичок вимагає ся першої гіпотєки або доброї поруки.

На парцеляцію і купню більших обшарів треба звертати ся за позичками до „Джістера“.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Джістрі“.

Чистий зиск розділяє ся межі членів яко дивіденди від уділів і на добродійні ціли. — Дотепер уділив „Джістер“ на церкви, бурєз, школи і т. д. 31.738 К.

Стан фондів Товар. кредиту. „Джістер“ 31/12 1904

- Вклади: 1.783.673 К.
- Уділи членів: 133.117 К.
- Ф. резервовий і ин.: 26.576 К.
- Позички уділені: 1.616.402 К.
- Цінні папери: 123.627 К.
- Льокації: 169.456 К.
- На рах. біжучим: 81.938 К.

Всі календарі і часописи можна набувати в „Сокильськїм Базарі“.

#### Розклад залізничних поїздів від 1. мая 1905. (Час середно-європейский).

о год.	Приходять до Львова (головний дворець):	о год.	Відходять зі Львова (головний дворець):
6:00	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Хирова	6:15	до Іцкан, Яс, Потутор, Керезмезе, Чорткова
6:10	з Іцкан, Чорткова, Калуша, Делятина (чер. Коломнію 1/2-30% вкл. в нед. і свята), Керезмезе	6:30	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Гусятина,
7:30	з Рави рускої, Сокала	7:30	до Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава
7:20	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	6:55	до Яворова
7:29	з Лавочного, Пешту, Борислава, Калуша	8:25	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги,
7:50	з Рави рускої, Сокала	8:35	до Кракова, Відня, Праги, Освєнціма
8:05	з Станиславова, Жидачева	9:00	до Самбора, Хирова Івонича, Н. Санча,
8:15	з Самбора, М. Ляборча, Сянока, Хирова	10:55	до Іцкан, Калуша, Потутор
8:18	з Яворова	9:20	до Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Делятина, Заліцк
8:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:10	до Белзца, Сокала, Любачева
11:45	з Ярослав, Стрия, Борислава	2:00	посп. до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліцк, Гусятина
10:35	з Ршєва, Лавочного, Калуша, Любачева	2:40	посп. Іцкан, Потутор, Калуша, Чорткова, Керезмезе
11:05	з Коломиї, Жидачева, Потутор, Керезмезе	2:50	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Праги
11:55	з Підволочиск, Гусятина, Копичинець, Козови	2:55	до Лавочного, Пешту, Калуша
1:30	посп. з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Н. Санча	4:10	до Ршєва, Любачева, Хирова
1:40	посп. з Іцкан, Чорткова, Калуша, Заліцк, Кіць	4:20	до Самбора, Хирова, Сянока
1:50	з Самбора, Ясла, Сянока, Івонича	5:58	до Яворова
2:30	посп. з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів, Грималова, Гусятина, Копичинець, Козови	5:50	до Коломиї, Жидачева, Керезмезе (1/2-30%)
3:45	з Стрия, Тухал (12/10-30%), Скольного (1/2-30%)	6:35	до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги,
4:32	з Яворова	6:25	до Лавочного, Пешту, Хирова, Борислава, Калуша,
5:00	з Сокала, Белзца, Любачева	7:30	до Рави рускої
5:25	з Кракова, Берліна, Відня, Праги, Освєнціма	9:00	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів
5:45	з Іцкан, Жидачова, Калуша, Новосєлиці	10:05	до Перемишля (1/2-30% вкл.), Хирова, Івонича
8:40	посп. з Кракова, Відня, Берліна, Праги, Івонича	10:40	до Іцкан, Чорткова, Заліцк, Делятина, Сучави
9:10	з Іцкан, Чорткова, Потутор, Керезмезе	10:55	до Самбора, Хирова, Закопаного
9:50	з Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги	11:00	до Кракова, Відня, Вроцлава, Варшави
9:20	з Самбора, Хирова, Сянка, Ясла	11:05	до Підволочиск
10:20	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Заліцк, Скали, Івана пустаго, Гусятина		Івани п. Скали, Гусятина, Потутор
10:50	з Лавочного, Пешту, Калуша, Борислава,	11:10	до Стрия, Дрогобича, Борислава
12:20	посп. з Іцкан, Яс, Царгорода, Жидачева, Заліцк	12:45	посп. до Кракова, Відня, Берліна, Варшави, Праги
2:31	посп. з Кракова, Берліна, Варшави, Відня, Праги на дворець „Підзамче“	2:51	посп. до Іцкан, Керезмезе (від 1/2-30%), Калуша
7:00	з Підволочиск, Одеси, Київ, Бродів	4:15	до Кракова, Відня, Вроцлава, Берліна, Праги,
2:15	посп. з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів,		з двірця „Підзамче“
5:15	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Заліцк, Потутор, Івана пустаго, Скали, Гусятина, Грималова	6:43	до Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
10:02	з Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Копичинець, Чорткова, Заліцк, Івани п., Скали, Гусятина	11:15	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів, Потутор
		2:13	посп. Підволочиск, Бродів, Київ, Одеси, Гусятина
		9:21	до Підволочиск, Київ, Одеси, Бродів

#### ПОЇЗДИ ЛЬОКАЛЬНІ.

**Приходять на головний дворець:**

- з Брухович від 14/5 вкл. 10/9 6:30, 7:50 рано, 9:55 передполуд. (тільки в неділі і римо-кат. свята), 1:46 попол. (тільки в неділі і р.-кат. свята); 3:05, 4:16, 5:00 попол., 7:41, 8:55 вечером.
- з Янова 8:18 рано, 1:15, попол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 4:32 попол., 8:45 вечером (від 14/5 до 19/9 вкл.) і 9:25 вечером (від 14/5 до 10/9 тільки що неділі і свята).
- з Шпрци 10:10 вечер (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
- з Любін 10:10 вечером (від 14/5 до 10/9 вкл. що неділі і свята).

ЗАМІТКА: Час середно-європейский рижнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Нічні години від 6. вечер до 5:59 рано обведєно рамками. — Звичайні білети іди як і веліх нинібілєти, ілюстровані провідники, розклади іди і т. п. можна набувати в містєвом бјорі ц. к. держ. залізниць, Пасаж Гавсманч. 9.

**Відходять з головного двірця:**

- до Брухович (від 14/5 до 10/9 вкл. 5:50 рано, 8:30 рано (тільки що неділі і свята р.-кат.); 12:30 попол. (тільки що неділі і свята р.-кат.), 2:10, 3:20 попол., 6:10, 7:30 і 7:55 реч.).
- до Рави рускої 11:15 в ночи кождої неділі.
- до Янова 6:55 рано, 9:15 передпол. (від 1/5 до 30/9 вкл.), 1:35 попол. (від 14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята), 3:08 попол. (від 14/5 до 30/9 вкл.) і 5:58 пополудни.
- до Щирця 1:55 попол. (від 1/6 до 10/9 вкл. в неділі і свята).
- до Любін вел. 2:15 попол. (14/5 до 10/9 вкл. в неділі і свята).